

1.11.1912

OLE OLSEN.

Fra Positivspiller til Millionær.

Det er noget Vråvl, at eventyrlige Livsromaner hører Amerika til. Forholdet er blot, at Begivenhederne vinder i Glans ved at straaale paa Baggrund af Navnet Amerika, og at vi Mennesker let overser, hvad der hænder i vor umiddelbare Nærhed. Hvor vilde ikke Ole Olsens Livsroman forekomme pikant og umaadelig interessant, hvis den var kommen hertil den lange Vej over Atlanterhavet! Men den er groet frem af Livet omkring os, og derfor er vi saa længe om at opdage den.

Det er først i de sidste Dage, at Folk er begyndt at spørge.

- Hvor har han egentlig faaet sine Penge fra? spørger man. Eller ogsaa:

- Hvad er han kommen af?

Det er de smaa, bestandig tilbagevendende Notitser i Bladene, snart om, at Ole Olsen har købt en Marstrand for 16,000 Kroner, snart om, at han har betalt en Film med 50,000 Kroner, der giver Anledning til mange Spørgsmål. Og Spørgsmålene kræver Svar

Ole Olsens første Tid skjuler sig i et tæt Mørke, som sikkert kun faa Mennesker foruden Ole Olsen selv formaar at gennemtrænge Første Gang, han i misundelige Konkurrenters Beretninger dukker op, er det som Positivspiller. Med en Lirekasse paa Ryggen, en lille Dreng ved Haanden og en grøn Skærm for Øjnene vandrede han ad Landevejen fra By til By. Han gennemkrydsede hele Skandinavien til Fods. Og han lagde paa denne Turné vel nok Grunden til sin Formue. Han har alle Dage kun interesseret sig for de internationale Erhverv. Endnu ynder han at fremhæve, naar Talen er om Forretninger, at man kun laver ordentlig Geschäft, naar man har hele Verden til Kunde.

Da han havde tjent saa meget, at han kunde lægge den grønne Skærm, gik han i Kompagni med Markedsgøgleren le Tort, der endnu vil huskes af den noget ældre Generation. De to flakkede det halve Evropa rundt og viste deres Kunster. De skiftedes til at være Udraabere foran Markedsteltet, medens den anden indenfor Teltvæggen under Tilskuernes udelte Beundring aad levende Duer. Hvem har vel den Gang, der

der har set Ole Olsen bide Halsen over paa en Due, saa Fjer og Blod stod ham om Munden, tænkt sig Muligheden af, at den samme Mand en Snes Aar senere vilde køre i Selvejer-Avtomobil? Sikkert ingen!

Da Ole Olsen ved sit omflakkende Liv havde tjent sig en Formue, der anslaaes til en kvart Million, begyndte Filmsindustrien at komme i Vejret Ole Olsen har alle Dage haft en fin Næse for, hvor der laa Penge at tjene. Han vejrede Forretning i de levende Billeder, og sammen med sin mangeaarige Kompagnon le Tort indrettede han Biografteatret i Vimmelskafteet.

Bestandig hyppigere kolliderede han med sin Kompagnon, og tilsidst gik de hver til sit. Berømt er den Replik, han afleverede ved et af sine Sammenstød med le Tort:

- Du ka' Faneme, sagde Olsen på sit yndige Bondemaal, der aldrig har forladt ham, ta' og gaa med det hele. Bare du vil la' denne hersens Stol bli'e tilbage, saa gaar je' paa Turné med den; je' ska' nok bli'e Millionær paa den, ska' je' Faneme!

Omsider skiltes de. Ole Olsen drev Biografteatret videre alene. En Dag, da han sad og saá paa sine Billeder, kom den kendte Sportsjournalist Arnold Richard Nielsen og den ikke mindre kendte Tegner Robert Storm-Petersen ind til ham. De foreslog ham at begynde paa selv at lave sine Films, men Ole Olsen var utilbøjelig dertil.

- Hvor skal jeg faa Skuespillere? spurgte han.

Det var hans første Bekymring. Skuespillerne var ikke saa emsige den Gang som nu. Der var jo ikke de høje Gager, som lokede.

Men Arnold Nielsen og Storm bortvejrede hurtigt enhver Tvivl hos Ole Olsen. De tilbød selv at spille i Stykkerne, og tillige med Tegneren Ulk Jensen har de Æren af at have været de første Filmskuespillere i Danmark.

Der maatte begyndes med smaa Midler. En lille Kolonihave, i hvilken Banken maatte fungere som Omlædningsværelse, dannede de første beskedne Rammer om en Virksomhed, der skulde udvikle sig til et Millionforetagende. Ole Olsen omgikkes de dyre Remedier, Som Filmsfabrikationen krævede, med Spar-somhed. Der berettes om et kuriøst Tilfælde, som bragte Ole Olsen til Fortvivlelsens Rand.

Til Brug i en alvorlig Film skulde Robert Storm-Petersen komme ind som Læge og tage Pulsen paa en syg Mand, der spillede af Arnold Nielsen. Gavstrikken Storm klædte sig imidlertid ud som knock-about og kom til Syne med et Vækkeur i Haanden, medens den dødsyge Mand brast i Latter. Men Ole Olsen lo ikke. Der var spildt 15 Meter Film.

Efter de første prøvende Skridt antog Filmsfabrikationen paa Ole Olsens Optagelsesteater fastere Form. Han opnaaede gode Forbindelser i Udlandet, gennem hvilke han fik sine Films fordelagtigt afsatte ude i Verden. Han fik rutinerede Skuespillere til at spille paa sit Teater. Skridt for Skridt naaede Ole Olsen frem til den sikre Position, han nu indtager paa Verdensmarkedet.

For nogle Aar tilbage overtog et Aktieselskab, i hvilket Ole Olsen vel nok ejer to Tredjedele af Aktierne, Filmsfa-

briken. Den nominelle Kapital er 2 Millioner Kroner. De daglige Udgifter løber aldrig op til mindre end 11,000 Kroner - Indtægterne er ubegrænsede.

Ole Olsen selv har sit paa det Tørre. Hans Formue anslaaes af Folk, der har haft Lejlighed til at følge ham gennem Aarene, til 2-3 Millioner, og desforuden har han sat 400,000 Kroner ud til hvert af sine Børn der er fire eller fem! Men han lever et stille og i Forhold til sine Indtægter ret beskedent Liv. Det ville være fjernt fra ham at øde sine Penge paa dyre Havanacigarer og Champagne.

Skulde man karakterisere ham med ét Ord, maatte man sige om ham, at han er et overordentligt Forretningsgeni. Han har et overordentligt fint Blik for, hvad Tiden kræver, og saa meget gaar han op i sine Forretninger, at han, hvad der vilde være naturligt for de fleste i hans Sted, netop af Hensyn til Forretningen frivilligt giver Afkald paa en Dannelsespolitur og Afglans af Kultur og Aand, som det vilde være ham en let Sag at erhverve sig. Han vilde ikke miste sit umiddelbare Publikums-Instinkt - det, der gennem den sidste halve Snes Aar saa sikkert har underrettet om, hvad det er, Folk vil se paa Biografen.

Ole Olsens Forretningssans er set paa Baggrund af vore smaa Forhold af rent titaniske Dimensioner, og det er kun skær Misundelse, der giver sig Udslag, naar avindsyge Konkurrenter minder om den grønne Skærm. Dette lille Faktum tjener kun til at understrege hans fænomenale Dygtighed og sunde, populære Forretningsinstinkt. Tommen.

Denne fremstilling af Ole Olsens legendariske karriere er næppe autoriseret af generaldirektøren selv. De groteske markedsnumre, sparsommeligheden og manglen på dannelse og kultur er ganske vist også træk, der fremhæves i Olaf Fønss' skildring i "Films-Erindringer gennem 20 Aar". Det var antagelig, hvad rygtet og overleveringen sagde. Men Olsen brugte et helt kapitel af sin selvbiografi til at tilbagevise Fønss' påstande⁽²²⁾. For et kildekritisk redegørelse for hans karriere, se Marguerite Engbergs fremstillinger⁽²³⁾. At det skulle være Nielsen og Storm Petersen (der for øvrigt var Dreyers kollega ved Ekstrabladet), som satte Olsen i gang med at producere film, afvises også af Olsen selv⁽²⁴⁾, men det er dog sikkert, at de medvirkede i hans tidligste produktion som henholdvis manuskriptforfatter og skuespiller, jf. Marguerite Engbergs fremstilling⁽²⁵⁾.

Det skal nævnes, at Ole Olsen (1863-1943) faktisk havde fem børn, og at han, efter at han var holdt op som chef for Nordisk i 1924, koncentrerede sig om sin kunstsamling.

2.11.1912
OLE OLSEN.

Købet af Gerhard Hauptmann. - Interview

I en Artikel om vor første Filmsmand fortalte vi i Gaar, hvorledes Ole Olsen fra ringe Begyndelse havde arbejdet sig frem til den Verdensposition, han nu indtager. Hans sidste Bedrift: at erobre den berømte tyske Forfatter Gerhard Hauptmann for dansk Filmsindustri, har vakt Opsigt i interesserede Krese Verden over. Vi har i den Anledning i Formiddags interviewet Ole Olsen.

- Lad mig fortælle, hvordan det gik til, siger Ole Olsen. Jeg var i Berlin, og hørte der om Gerhard Hauptmann, og at han vilde sælge sin Føljeton "Atlantic" til et Filmsselskab. Jeg fik at vide, at otte andre Verdens-Selskaber havde givet ham Tilbud og besluttede at opsøge ham. Det er slet ikke saa let en Sag at opnaa Forbindelse med en Mand som Gerhard Hauptmann, og maatte vente to Dage, før jeg kom i Avdiens. I Mellemtiden tog han en Undersøgelse paa mit Firma. De andre Firmaer bød ham imponerende Summer for Erhvervelsen. Jeg bød ham en mindre Sum, der dog maa regnes i Titusinder, og Tantième af Stykket, hvor det kommer til at gaa i hele Verden.

Jeg har dermed lagt Grunden til en ny Form at honorere Filmsforfattere paa. Det har vist sig, at der i Virkeligheden er lige saa faa fremragende Filmsforfattere som Skuespildigtere. Der kræves for dem begge en særlig Begavelse. Det er derfor af lige stor Vigtighed for Filmsfabrikanterne og for Forfatter-Emnerne, at de lokkes frem ved Hjælp af store Gager. Og Fabrikerne kan det være ligegyldigt. De paaligner blot Biografteaterejerne, der er deres Kunder, en minimal Afgift, der kan synes ubetydelig. Men naar de smaa Afgifter løber sammen fra alle Verdens Hjørner, bliver de til en Sum, det er værd at regne med. En Forfatter, der nu faar 500 Kroner for en Film, vil efter Tantièmesystemet kunne regnes med et Honorar paa 12-15,000 Kroner. Der er dog en Forskel.

For mit eget Firmas Vedkommende agter jeg allerede fra næste Aar at indføre Tantièmesystemet. Der er ingen Tvivl om, at de øvrige store Filmsselskaber maa følge Trop. Forfatterne vil faa Grund til at prise mig som Foregangsmand.

De spørger mig, til hvilken Nytte det er at give en svimlende Sum for Gerhard Hauptmann. Jeg vil svare Dem. For mig har den væsentlige Grund været den, at jeg har kunnet se Fordelen ved at faa et af Litteraturens store Navne over paa vor - paa Filmens Side. At vinde op paa Siden af Skuespilscenen maa være vort Maal, og det vil vi naa. Publikum vil faa Anledning til at se, at der kan fremstilles fin og god Kunst i Films. Er det først gaaet op for Publikum, vil de hellere se Gerhard Hauptmann paa Film end paa Scenen ...

I disse sidste Bemærkninger røber Ole Olsens Genialitet som Forretningsmand sig. Det er jo netop karakteriserende for den vidtskuende moderne Forretningsmand, at han ikke hæfter sig ved Nuets, men kaster Blikket frem i Tiden.

Tom.